

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

2021 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ІЗ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

**ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ)
014.11 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)**

Розглянуто та схвалено
на засіданні приймальної комісії
МНУ імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 3 від « 15 » жовтня 2021 року)

МИКОЛАЇВ 2021

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	6
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	22
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	23

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму фахового вступного випробування зі спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) (згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266) розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра відповідної спеціальності.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого ступеня бакалавр і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з основних дисциплін навчального плану ступеня бакалавр – *теорія та методика фізичного виховання, педагогіка*.

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник повинен знати:

- вихідні поняття теорії фізичного виховання;
- основи української національної системи фізичного виховання;
- методику розвитку фізичних якостей з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних відмінностей фізичного розвитку та рівня фізичної підготовленості учнів;
- знати основи методики навчання техніки фізичних вправ;
- форми організації занять з фізичного виховання;
- методи управління і контролю у процесі фізичного виховання школярів;
- програмно-нормативні основи фізичного виховання в галузі освіти;
- основи планування і облік процесу фізичного виховання в школі;
- загальні засади педагогіки;
- поняття методів науково-педагогічного дослідження;
- фактори, що впливають на формування та розвиток особистості;
- вікові особливості школярів; сутність процесу навчання, його рушійні сили та закономірності, принципи і методи;
- зміст освіти;
- форми організації навчання;
- поняття уроку, етапів його проведення, підготовки вчителя до уроку;
- систему оцінювання;
- сутність, функції та види контролю знань учнів;
- сутність процесу виховання, його закономірності, принципи та методи;
- основи національного виховання;
- напрями всебічного розвитку особистості;

- сутність понять “особистість” і “колектив”, види колективів та етапи їх розвитку;
- усвідомлювати взаємовплив народної та наукової педагогіки, джерела історії педагогіки;
- історію становлення та освіти на різних історичних етапах в Україні та в Східній і Західній педагогічній думці;
- історію виховання і педагогіки рідного народу;
- педагогічну діяльність і погляди видатних просвітителів, освітніх діячів, учених;
- історико-педагогічні факти, відомості, що стосуються рідного краю, різних регіонів України.

Вступник повинен вміти:

- аналізувати педагогічні явища, процеси, факти з точки зору сучасної теорії і практики фізичного виховання;
- творчо використовувати отримані знання з теорії і методики фізичного виховання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням вікових і індивідуальних відмінностей учнів;
- використовувати педагогічні ідеї в організації процесу навчання й виховання;
- нормувати фізичні навантаження у фізичному вихованні з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних відмінностей, фізичного розвитку та рівня фізичної підготовленості учнів;
- здійснювати різні напрями фізичного виховання у роботі з школярами в умовах школи та позашкільних закладів освіти;
- вміло будувати взаємостосунки з учнями, батьками, колегами у процесі педагогічної та фізкультурно-спортивної діяльності;
- на практиці реалізовувати методи та форми фізкультурно-спортивної діяльності з метою формування всебічно розвинутої особистості школярів.
- дотримуватися техніки безпеки та виконання гігієнічних вимог до умов проведення занять з фізичної культури;
- планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання,
- вивчати, аналізувати і оцінювати рівень фізичного розвитку дітей шкільного віку;
- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;
- формувати в учнів систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях фізичною культурою і спортом, та в здоровому способі життя;
- аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати передовий досвід, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію;
- здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватися в спеціальній науково-педагогічній літературі згідно профілю підготовки;
- складати програму психолого-педагогічного дослідження учня, класу;
- визначати триєдину мету уроку;

- знаходити індивідуальний підхід до особистості школяра на основі розуміння його вікових та індивідуальних особливостей;
- визначати рівень розвитку учнівського колективу та складати програму заходів з його розвитку;
- аналізувати одержані результати і визначити наступну педагогічну діяльність по формуванню особистості учня;
- працювати з першоджерелами, аналізувати педагогічну літературу, оперувати поняттями педагогіки, розкривати гуманістичні та демократичні засади розвитку національної школи і педагогіки у різні епохи розвитку української держави;
- співвідносити історичний досвід виховання з потребами сучасної освіти;
- виділяти найоптимальніші ідеї виховання зі спадщини минулого та творчо застосовувати їх у шкільній практиці сучасних шкіл.

3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теорія та методика фізичного виховання»

Тема 1. Теорія та методика фізичного виховання як навчальна та наукова дисципліна.

Характеристика ТМФВ як наукової і навчальної дисциплін. Теорія фізичного виховання. Методика фізичного виховання. Джерела та етапи розвитку ТМФВ. Зв'язок ТМФВ з іншими науками та навчальними дисциплінами. Об'єкт, предмет вивчення і викладання. Структура навчальної дисципліни ТМФВ. Актуальні проблеми ТМФВ.

Тема 2. Основні поняття теорії та методики фізичного виховання.

Значення понятійного апарату теорії і методики фізичної культури. Базові поняття і їх взаємозв'язок: фізичний розвиток, фізична підготовка, фізична підготовленість, фізичне виховання, фізична культура, фізична освіта, рухова активність, спорт, фізична досконалість.

Тема 3. Методи дослідження ТМФВ.

Організація дослідження. Проблема або завдання. Предмет дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Робоча гіпотеза. Методи дослідження: теоретичний аналіз, педагогічні спостереження, педагогічний експеримент, тестування (контрольні тести), анкетування, інтерв'ю, бесіда, методи математичної статистики.

Тема 4. Характеристика і структура системи фізичного виховання.

Поняття про систему фізичного виховання, її засади. Мета і завдання фізичного виховання. Ідеологічні, науково-методичні, організаційні, методичні та програмно-нормативні основи системи фізичного виховання. Основні напрямки системи фізичного виховання. Умови функціонування системи фізичного виховання.

Тема 5. Загальні принципи системи фізичного виховання.

Загальні соціально-педагогічні принципи системи фізичного виховання. Принципи всебічного розвитку особистості: взаємозв'язок всіх аспектів виховання; забезпечення всебічного фізичного виховання; єдність загальної і спеціальної фізичної підготовки. Принцип зв'язку фізичного виховання з трудовою і військовою практикою: забезпечення максимального прикладного ефекту фізичного виховання; створення широких передумов засвоєння різноманітних форм життєдіяльності; використання можливостей фізичного виховання для трудового і морального виховання. Принцип оздоровчої спрямованості фізичного виховання: забезпечення регулярності і єдності лікувального і педагогічного контролю.

Тема 6. Засоби фізичного виховання, їх характеристика та класифікація.

Визначення поняття. Фізичні вправи як основний засіб фізичного виховання. Природні сили як допоміжний засіб фізичного виховання. Гігієнічні фактори як допоміжний засіб фізичного виховання. Зміст та форма фізичних вправ. Загальні поняття про техніку фізичних вправ. Компоненти техніки фізичних вправ. Фази виконання фізичних вправ. Характеристики рухів: просторові характеристики; часові характеристики рухів; просторово-часові характеристики; динамічні та ритмічні характеристики. Класифікація фізичних вправ. Утворення ефектів фізичних вправ. Поняття «ефект» фізичних вправ. Характеристика процесів зміни в організмі під впливом фізичних вправ: робоча фаза; фаза відносної нормалізації; редуційна фаза; кумулятивний ефект.

Тема 7. Фізичне навантаження і відпочинок під час виконання фізичних вправ.

Загальна характеристика фізичної загрузки. Регулювання зовнішньої сторони навантаження шляхом зміни її компонентів. Внутрішня сторона фізичного навантаження. Відпочинок між фізичними навантаженнями як фактор оптимізації тренуючих впливів. Негативний вплив фізичного навантаження на стан фізичної підготовленості та здоров'я людини. Адаптація організму до навантаження. Дозування навантаження. Щільність уроку як умова досягнення необхідного навантаження

Тема 8. Принципи побудови процесу фізичного виховання

Визначення понять. Структура системи педагогічних принципів. Соціально-педагогічні принципи побудови процесу фізичного виховання: принцип формування фізичної культури людини; принцип гармонійного розвитку особистості; принцип зв'язку з життєдіяльністю; принцип оздоровчої спрямованості. Методичні принципи фізичного виховання: принцип свідомості й активності учнів; принцип наочності; принцип доступності й індивідуалізації; принцип систематичності. Принципи побудови занять у процесі фізичного виховання: принцип міцності і прогресування; принцип безперервності; принцип циклічності; принцип врахування вікових особливостей особистості.

Тема 9. Методи фізичного виховання

Визначення поняття: «метод», «методичний прийом», «методика», «методичний підхід». Практичні методи фізичного виховання: методи навчання рухових дій, методи вдосконалення та закріплення рухових дій, методи вдосконалення фізичних якостей. Загально педагогічні методи в фізичному вихованні. Вербальні методи: розповідь, пояснювання, інструктування, вказівки, команди. оцінки. Методи демонстрації. Методи наочності.

Тема 10. Урок як основна форма фізичного виховання

Риси уроку. Вимоги до проведення уроку фізичної культури. Зміст уроку фізичної культури. Класифікація уроків: за направленістю фізичного виховання, за предметним змістом, за перевагою однієї із сторін фізичного виховання, за вирішенням основних завдань.

Методика проведення уроку. Типи уроків фізичної культури. Структура уроку фізичної культури. Методика проведення уроку. Правила побудови та проведення підготовчої, основної та заключної частини уроку. Залежність структури від вікових особливостей школярів та його місця в режимі навчального дня.

Методи організації діяльності учнів на уроці: фронтальний, груповий, індивідуальний, колового тренування. Підготовка вчителя до уроку.

Педагогічний аналіз уроку фізичної культури як спосіб підвищення його ефективності. Навантаження на уроці. Методика його визначення та прийоми регулювання. Пульсометрія.

Профілактика травматизму та техніки безпеки при проведенні уроку фізичної культури та спортивно-масових заходів.

Тема 11. Урок фізичного виховання у початковій школі.

Урок фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку – особливості методики, проведення та планування.

Навчальні програми з фізичної культури для 1-4 класів, їх структура та обґрунтованість.

Зміст розділів програми. Завдання фізичного виховання і засоби їх рішення. Особливості методики навчання руховим діям та розвитку рухових якостей. Роль вчителя на уроці фізичної культури.

Тема 12. Форми організації занять з фізичного виховання у початковій школі.

Фізкультурно-оздоровча робота в режимі навчального і повного дня школи. Значення різноманіття форм організації занять фізичними вправами в загальноосвітній школі. Завдання, зміст, організація та методика проведення наступних форм фізкультурно-оздоровчої роботи:

- гімнастика до занять;
- фізкультурні хвилини та фізкультурні паузи на загальноосвітніх уроках;
- заняття фізичними вправами на подовжених перервах;
- «спортивна година» в групах подовженого дня.

Характеристика умов та заходів, що забезпечують максимальний педагогічний та оздоровчий ефект фізкультурно-оздоровчої роботи:

- дотримання санітарно-гігієнічних вимог;

- раціональне використання матеріально-технічної бази;
- підтримка зацікавленості учнів.

Позакласна робота з фізичного виховання в школі. Значення та завдання позакласної роботи в системі фізичного виховання школярів. Особливості проведення та вимоги до організації позакласної роботи з фізичного виховання.

Форми позакласної роботи: гуртки фізичної культури, секції загальної фізичної підготовки (ЗФП), спортивні секції, масові фізкультурні заходи (спортивні змагання, спортивні вечори та свята, туристична робота, Дні здоров'я). Планування та облік позакласної роботи.

Тема 13. Загальна характеристика фізичних якостей.

Загальна характеристика рухових якостей людини. Перенос рухових якостей. Засоби розвитку рухових якостей. Вплив природних і гігієнічних чинників на ефективність розвитку рухових якостей. Адаптація - як основа вдосконалення фізичних якостей. Алгоритм методики розвитку рухових якостей.

Тема 14. Фізичні навантаження та відпочинок як фактори впливу на фізичний розвиток. Показники фізичного навантаження. Суперкомпенсація. Різновиди інтервалів відпочинку.

Тема 15. Основи методики розвитку сили.

Основи методики розвитку силових якостей. Загальна характеристика сили. Фактори, що зумовлюють силові можливості людини. Вікова динаміка розвитку сили. Методика розвитку максимальної, швидкісної, вибухової сили. Контроль за розвитком сили.

Тема 16. Основи методики розвитку пружкості.

Основи методики розвитку пружкості. Загальна характеристика пружкості. Фактори, що зумовлюють прояв пружкості Методики розвитку пружкості Контроль за розвитком пружкості. Вікова динаміка розвитку пружкості.

Тема 17. Основи методики розвитку витривалості.

Основи методики розвитку витривалості. Загальна характеристика витривалості. Фактори, що зумовлюють витривалість. Методики розвитку витривалості. Контроль за розвитком витривалості. Вікова динаміка розвитку витривалості.

Тема 18. Основи методики розвитку гнучкості.

Основи методики розвитку гнучкості. Загальна характеристика гнучкості. Фактори, що зумовлюють гнучкість.. Завдання та засоби вдосконалення гнучкості. Активна і пасивна гнучкість та особливості методики спрямованого впливу на її розвиток. Контроль за розвитком гнучкості. Вікова динаміка розвитку гнучкості.

Тема 19. Загальна характеристика спритності.

Загальна характеристика спритності. Характеристика факторів, що визначають спритність. Різновиди координаційних здібностей. їх характеристика та методи вдосконалення. Основні положення, методи та засоби поліпшення координаційних можливостей учнів. Контроль за розвитком спритності.

Тема 20. Методики розвитку спритності.

Основи методики розвитку спритності. Контроль за розвитком спритності. Вікова динаміка розвитку спритності.

Тема 21. Рухові уміння та навички. Механізм формування рухових дій.

Рухові дії як предмет навчання. Рухове вміння та навичка. Закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок. Відмінні риси рухових вмінь та навичок. Перенос навичок.

Тема 22. Структура процесу навчання рухових дій.

Педагогічні основи процесу навчання руховим діям. Передумови та етапи навчання. Загальна характеристика процесу навчання. Етап розучування рухової дії. Етап поглибленого розучування рухової дії. Етапи засвоєння і закріплення рухової дії.

Тема 23. Урочні форми організації занять у середній та старшій школі.

Характерні риси, зміст і побудова уроку. Риси уроку. Зміст уроку. Структура уроку фізичної культури. Визначення завдань уроку. Організація діяльності учнів на уроці. Підготовка вчителя до уроку. Проведення уроку. Щільність уроку як умова досягнення необхідного навантаження. Оцінка діяльності учнів на уроках. Різновиди шкільних уроків фізичної культури.

Тема 24. Особливості проведення уроків у середніх та старших класах. Анатомо-фізіологічні особливості дітей 5-11 класів. Методи організації навчальної діяльності учнів на уроці. Педагогічна оцінка (аналіз) уроку фізичної культури як спосіб підвищення його ефективності.

Тема 25. Позакласні форми фізичного виховання в школі.

Загальна характеристика позакласних форми організації занять. Гімнастика перед заняттям. Фізкультурні хвилинки й фізкультурні паузи. Година здоров'я. Спортивна година у групах продовженого дня.

Тема 26. Позаурочні форми організації занять в школі

Загальна характеристика позаурочних форм. Секційна робота з ФВ в школі. Роль сім'ї у фізичному вихованні дітей. Індивідуальні самостійні заняття. Учитель - організатор розумного способу життя.

Тема 27. Технологія планування та його функції.

Поняття про планування, його види і зміст. Технологія планування та його функції. Підготовка до планування. Державні документи планування. Документи планування, що складаються вчителем.

Тема 28. Поняття контролю та обліку у процесі фізичного виховання.

Поняття контролю у процесі фізичного виховання. Педагогічний контроль. Фізкультурний самоконтроль. Поняття обліку у процесі фізичного виховання. Документи обліку.

Тема 29. Вікові особливості фізичного розвитку дітей дошкільного віку. Мета та завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку. Вікова періодизація. Особливості розвитку м'язової, кісткової, серцево-судинної та дихальної систем.

Тема 30. Характеристика засобів і методів ФВ дітей дошкільного віку. Загальні основи навчання рухових дій у дітей дошкільного віку. Загальні

основи розвитку рухових якостей дітей дошкільного віку. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня дошкільника.

Тема 31. Завдання фізичного виховання дітей з ослабленим здоров'ям. Руховий режим як фактор зміцнення здоров'я. Гіподинамія і її негативний вплив на зростаючий організм учнів. Лікарсько-педагогічна характеристика школярів з ослабленим здоров'ям.

Тема 32. Особливості методики занять зі спеціальними медичними групами. Захворювання і терміни відновлення занять фізичною культурою. Принципи комплектування медичних груп. Урок - основна форма організації занять з учнями, віднесеними до спеціальної медичної групи. Завдання фізичного виховання і періодизація занять в спеціальних медичних групах.

Тема 33. Організаційно-правові засади діяльності спортивних шкіл. Особливості роботи на різних етапах спортивної підготовки в ДЮСШ. Характеристика ДЮСШ як навчального закладу (типи). Цілі, завдання, особливості роботи в ДЮСШ. Особливості роботи на різних етапах спортивної підготовки в ДЮСШ. Організація роботи в ДЮСШ.

Тема 34. Індивідуальні самостійні заняття. Мета та завдання індивідуальних самостійних занять зі школярами. Вибір предмета самостійних занять. Контроль за виконанням самостійних занять. Дитячі громадські організації та фізичне виховання школярів.

Тема 35. Організація навчального процесу з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Мета і завдання фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Організація навчального процесу з фізичного виховання в навчальних відділеннях ВНЗ. Актуальні проблеми з фізичного виховання у ВНЗ України.

Тема 36. Основні напрями діяльності кафедри фізичного виховання, спортивного клубу та спортивно-оздоровчого центру.

Основні напрями діяльності кафедри фізичного виховання. Основні напрями діяльності спортивного клубу. Організація спартакіади у ВНЗ. Цілі і задачі роботи спортивно-оздоровчого центру у ВНЗ.

Тема 37. Характеристика умов праці майбутніх спеціалістів та вимоги до їх фізичної підготовленості.

Мета і завдання професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) студентів. Засоби ППФП. Професіограма.

Тема 38. Форми організації ППФП студентської молоді.

Спеціально організовані навчальні заняття. Самостійні і самодіяльні заняття; масові оздоровчі фізкультурно-спортивні заходи.

Тема 39. Вікові особливості різних періодів життя дорослої людини.

Вікові особливості фізичного розвитку дорослих людей. Особливості методики фізичної культури осіб зрілого віку. Особливості методики фізичної культури осіб старшого і похилого віку. Форми організації ФВ дорослого населення.

Тема 40. Зміст та методика різних видів фізкультурно-оздоровчих занять. Кондиційне тренування. Оздоровча ходьба і біг. Аеробіка. Вправи на тренажерах. Плавання.

Тема 41. Варіанти індивідуальних програм фізкультурно-оздоровчих занять. Методика складання індивідуальних програм фізкультурно-оздоровчих занять. Лікарсько-педагогічний контроль.

Тема 42. Раціональне харчування як фактор здорового способу життя. Значення здорового харчування. Задачі і принципи здорового харчування. Використання вітамінів.

Педагогіка

Тема 1. Предмет педагогіки, завдання навчального курсу

Предмет і завдання педагогіки. Педагогіка як наука і мистецтво. Основні категорії педагогіки: навчання, виховання, освіта, розвиток, педагогічний процес. Джерела педагогіки.

Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Напрями розвитку сучасної педагогіки: педагогіка співробітництва, педагогіка життєтворчості, педагогіка толерантності, особистісно-орієнтована педагогіка, педагогіка рефлексії, психопедагогіка особистості та ін. Завдання педагогіки на сучасному етапі.

Тема 2. Методи науково-педагогічних дослідження

Основні методи педагогічного дослідження: спостереження, експеримент, бесіда, інтерв'ювання, анкетування, вивчення продуктів діяльності та педагогічної документації, метод узагальнених незалежних характеристик, психолого-педагогічне тестування. Характеристика окремих методів педагогічного дослідження. Вимоги до їх організації та проведення.

Тема 3. Розвиток, формування та виховання особистості.

Процес розвитку і формування особистості. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток і формування особистості. Розвиток і виховання. Людина, особа, персону, індивід, особистість, індивідуальність. Технократична і натуралістична парадигми виховання. Діяльність як чинник розвитку особистості. Провідні види діяльності школярів. Роль активності у розвитку особистості. Основні теорії розвитку особистості: біогенетичні, соціогенетичні, взаємодії факторів, персоналістичні. Вікові періоди розвитку особистості та індивідуальні особливості учнів, їх врахування у навчально-виховному процесі.

Тема 4. Поняття про дидактику, основні її категорії, проблеми.

Дидактика – теорія освіти і навчання. Предмет дидактики. Виникнення і розвиток дидактики. Основні функції процесу навчання: освітня, виховна і розвивальна, їх єдність та шляхи реалізації. Цілі навчання.

Сутність, етапи, структура і функції навчання. Рушійна сила навчального процесу. Психологічні основи процесу навчання: структура діяльності вчителя і діяльності учнів. Навчання і пізнавальний розвиток особистості. Мотивація навчання. Пізнавальний інтерес, умови його розвитку в навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань. Типологія навчання: догматичний, пояснювально-ілюстративний тип навчання, програмоване навчання, проблемне навчання, модульне навчання, Формування понять. Формування вмінь і навичок.

Тема 5. Зміст освіти в сучасній школі, тенденції його вдосконалення

Загальна характеристика змісту освіти. Об'єктивні та суб'єктивні фактори визначення змісту освіти. Теорії змісту освіти: формальної освіти, матеріальної освіти, дидактичний утилітаризм, дидактичний екземпляризм. Педагогічні вимоги до змісту освіти в сучасній школі. Освітня система в Україні. Характеристика її складових ланок. Основні джерела змісту освіти: навчальний план, навчальна програма, підручники.

Закон України “Про освіту”, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, цільова комплексна програма “Вчитель” про основні напрями розвитку вітчизняної освіти.

Тема 6. Процес навчання. Співвідношення закономірностей, принципів і правил дидактики.

Поняття про закономірності навчання. Зовнішні і внутрішні закономірності навчання. Принципи навчання як категорія дидактики. Сутність понять “закон”, “закономірність”, “принципи”.

Закон - необхідне, суттєве, стійке, повторюване відношення між явищами; внутрішній і необхідний, всезагальний і суттєвий зв'язок предметів і явищ об'єктивної дійсності; загальні, необхідні й суттєві зв'язки між предметами й процесами.

Загальні закони навчання: закон соціальної обумовленості цілей, змісту, форм і методів навчання; закон взаємозв'язку самореалізації й освітнього середовища; закон взаємозв'язку навчання, виховання й розвитку; закон обумовленості результатів навчання характером освітньої діяльності учнів; закон цілісності і єдності освітнього процесу..

Закономірності навчання – об'єктивні, суттєві, стійкі, повторювані зв'язки між складовими частинами, компонентами процесу навчання.

Принципи навчання – основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи навчання відповідно до його цілей і закономірностей: науковості, систематичності й послідовності, свідомості, активності та самостійності у навчанні, наочності, ґрунтовності, зв'язку навчання з практичною діяльністю, доступності навчання та врахування індивідуальних особливостей учнів, емоційності навчання.

Тема 7. Методи навчання, їх характеристика

Поняття про метод навчання. Прийом навчання як елемент методу. Метод як багатофакторне явище. Різні підходи до характеристики методів навчання: методи навчання як способи залучення до безпосередньої практичної діяльності; як способи передачі навчальної інформації; як способи спільної діяльності вчителя і учнів із досягнення поставлених дидактичних завдань; як способи організації пізнавальної діяльності учнів; як способи стимулювання пізнавальної діяльності.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації: за джерелами передачі й сприйняття навчального матеріалу; за основними дидактичними завданнями; за характером пізнавальної діяльності учнів; за логікою передачі й сприймання навчальної інформації; за ступенем керівництва навчальною роботою учнів.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні і практичні; індуктивні, дедуктивні; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, дослідницькі, методи самостійної роботи і роботи під керівництвом учителя.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: методи стимулювання інтересу до навчання (пізнавальні та дидактичні ігри, навчальні дискусії тощо), методи стимулювання обов'язку і відповідальності (роз'яснення мети навчання, заохочення і покарання тощо).

Контроль, його функції і види. Методи контролю: усний, письмовий, графічний, лабораторний, практичний, програмований. Методи самоконтролю. Тестування успішності. Види тестів. Вимоги до тестових завдань. Нетрадиційні методи контролю знань, умінь і навичок учнів.

Бінарні методи навчання.

Поняття про засоби навчання. Класифікація засобів навчання. Моделі і моделювання, наочні посібники. Візуальні, аудіальні, аудіовізуальні засоби навчання, організаційно-педагогічні умови їх застосування. Засоби масової інформації та їх використання у навчальному процесі. Комп'ютер як засіб навчання.

Проблема вибору методів і засобів навчання та їх комплексного застосування. Технології навчання. Вибір методу і технології навчання залежно від дидактичних цілей, змісту навчального матеріалу, навчальних можливостей учнів, умов навчання і можливостей самого вчителя.

Тема 8. Організаційні форми навчання. Урок як основна форма навчання. Нетрадиційні форми організації навчання.

Поняття форми організації навчання. Генезис організаційних форм навчання: індивідуальна та індивідуально-групова форма навчання, групова форма навчання, класно-урочна система, белл-ланкастерська система, мангеймська система, план Трампа, дальтон-план, бригадно-лабораторна форма навчання, становлення та розвиток класно-урочної системи. Форми навчання, їх розвиток в історії дидактики. Позаурочні форми навчання та їх характеристика. Семінари, їх функції, особливості підготовки і проведення. Практикуми, їх місце у загальній системі навчальних занять. Факультативні заняття, їх види та специфіка проведення. Навчальні екскурсії, їх організація і проведення. Додаткові групові та індивідуальні консультації. Предметні гуртки. Домашня навчальна діяльність учня. Види домашніх завдань. Вимоги до домашніх завдань.

Урок як основна форма організації навчання. Переваги та недоліки уроку. Основні вимоги до сучасного уроку: організаційні, дидактичні, психологічні, етичні, санітарно-гігієнічні. Раціональна організація навчальної праці і формування навичок інтелектуальної діяльності учнів.

Класифікація уроків. Типологія і структура уроку. Система уроків за дидактичними цілями: урок засвоєння нових знань; урок формування умінь і навичок; урок застосування умінь і навичок; урок узагальнення і систематизації знань; урок перевірки, оцінювання і корекції знань; комбінований урок.

Організація навчальної діяльності учнів на уроці. Фронтальні, групові, колективні та індивідуальні форми організації навчальної діяльності учнів.

Підготовка вчителя до уроку. Стадії (етапи) підготовки вчителя до навчального заняття. Тематичне і поурочне планування. Шляхи вдосконалення класно-урочної системи навчання.

Нетрадиційні уроки, їх особливості. Характеристика різних типів нетрадиційних уроків (уроки-консилиуми, уроки-винаходи, уроки-заліки, уроки-змагання, театралізовані уроки, уроки-ділові ігри та ін.). Шляхи підвищення ефективності уроку.

Нестандартні уроки: уроки «занурення»; урок-ділова гра; уроки - прес-конференції; уроки типу КВК; театралізовані уроки; урок-консультація; комп'ютерні уроки; уроки з груповими формами роботи; уроки взаємо навчання учнів; уроки творчості; уроки-аукціони; уроки, що ведуть учні; уроки-заліки; уроки сумніву; уроки-творчі звіти; уроки-формули; уроки-конкурси; бінарні уроки; уроки-узагальнення; уроки-фантазії; уроки-суди; уроки пошуку істини; уроки-лекції «Парадокси»; уроки-концерти; уроки-діалоги; уроки «Слідство ведуть знавці»; уроки - рольові ігри; уроки-конференції; уроки-семінари; інтегральні уроки; уроки «кругове тренування»; міжпредметні уроки; уроки-екскурсії; урок-гра «Поле чудес».

Нестандартні уроки: уроки змістовної спрямованості; уроки на інтегративній основі; уроки міжпредметні; уроки-змагання; уроки суспільного огляду знань; уроки комунікативної спрямованості; уроки театралізовані; уроки-подорожування, уроки-дослідження; уроки з різновіковим складом учнів; уроки-ділові, рольові ігри; уроки драматизації; уроки-психотренінги.

Поняття «контроль» у дидактиці - нагляд, спостереження і перевірка успішності учнів. Завдання, функції і види педагогічного контролю. Завдання контролю: виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності отриманих умінь і навичок цілям і завданням навчального предмету; виявлення труднощів у засвоєнні учнями навчальної інформації та типових помилок з метою їх корекції та усунення; визначення ефективності організаційних форм, методів і засобів навчання; діагностування рівня готовності учнів до сприйняття нового матеріалу. Основні функції контролю за успішністю є: освітня; діагностична; виховна; розвиваюча; стимулююча; управлінська. Види контролю: попередній, поточний, періодичний (тематичний); підсумковий; заключний. Екзамени (перевідні та випускні).

Основні вимоги до перевірки і оцінки успішності: а) індивідуальний характер; б) систематичність; в) достатня кількість даних для оцінки; г) тематична спрямованість; д) об'єктивність, умотивованість оцінок; е) єдність вимог учителів; є) оптимальність; ж) всебічність.

Тема 9. Сутність виховання як педагогічного процесу

Теорія виховання як розділ педагогіки. Завдання та функції теорії виховання. Окремі теорії виховання: теорія національного виховання, теорія професійного виховання, теорія морального виховання. Поняття змісту виховання. Проблема змісту виховного процесу у сучасній школі. Сутність та особливості національної системи виховання. Мета національного виховання.

Виховання як педагогічне явище, його місце у цілісному педагогічному процесі. Поняття виховання, його специфіка, рушійні сили. Гуманний характер системи виховання в українській народній педагогіці. Сфери виховного впливу: свідомість, емоційно-почуттєва сфера, навички і звички поведінки, переконання, потреби, здібності, характер. Етапи процесу виховання Види впливів у вихованні: цілеспрямований і стихійний; функціонально-рольовий та особистісно-орієнтований. Критерії вихованості дитини. Результати процесу виховання та методика їх виявлення. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

Самовиховання і перевиховання як складові процесу виховання. Самовиховання - вищий етап процесу виховання. Умови і фактори, що детермінують самовиховання учнів. Рушійні сили самовиховання. Організація самовиховання учнів. Педагогічне керівництво самовихованням учнів.

Перевиховання, його функції, етапи, принципи. Категорії дітей і підлітків, які підлягають перевихованню. Педагогічно занедбані та важковиховувані діти. Причини педагогічної занедбаності і важко вихованості учнів, шляхи їх попередження і подолання.

Тема 10. Закономірності та принципи виховання

Процес виховання як система взаємодії педагога й учня, що забезпечує розвиток особистості. Закономірності процесу виховання. Діяльність і спілкування як основа виховного процесу. Трансформація зовнішніх впливів у внутрішні процеси особистості.

Основні компоненти виховного процесу: цільовий, змістовний, операційно-діяльнісний, аналітико-результативний. Взаємозв'язок і взаємовплив компонентів виховного процесу. Особливості процесу виховання.

Поняття про принципи виховання. Різні підходи до класифікації принципів виховання.

Характеристика основних принципів виховання: цілеспрямованість, зв'язок з життям, єдність свідомості і поведінки, виховання у праці, виховання особистості у колективі, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів, повага до особистості вихованця у поєднанні з розумною вимогливістю до нього, індивідуально-особистий підхід у вихованні, наступність, єдність педагогічних вимог школи, сім'ї та громадськості, комплексний підхід у вихованні. Взаємозв'язок принципів виховного процесу.

Відображення принципів національної спрямованості, культуровідповідності, гуманізації виховного процесу, цілісності, превентивності, акмеологічного принципу, принципів суб'єкт-суб'єктної взаємодії, особистісної орієнтації і технологізації виховного процесу у „Програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні”.

Результати процесу виховання. Їх контроль та можливості виміру. Критерії ефективності виховного процесу. Педагогічна діагностика вихованості. Методи діагностики вихованості.

Тема 11. Загальні методи виховання

Поняття про методи, прийоми і засоби виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання (класифікації Г.Щукіної, В.Сластьоніна, М.Ярмаченка та ін.). Система методів виховання.

Методи формування суспільної свідомості. Розповідь, бесіда (групова та індивідуальна), диспут, лекція, їх характеристика, вимоги до їх використання. Приклад у вихованні, його різновидності, функції. Переконавання і навіювання у виховному процесі.

Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Формування громадської думки. Привчання і вправи у виробленні способів поведінки. Постановка педагогічних вимог до учнів. Доручення. Створення виховних ситуацій, використання спонтанних виховних ситуацій.

Методи стимулювання позитивної поведінки і діяльності учнів. Змагання, заохочення і покарання, їх характеристика. Вимоги до їх застосування.

Методи контролю й аналізу ефективності виховного процесу: педагогічне спостереження, анкетування, бесіда, аналіз результатів суспільно-корисної роботи, виконання доручень, створення ситуацій для вивчення поведінки учнів. Орієнтовні програми вивчення особистості учня та учнівського колективу.

Взаємозв'язок методів виховання, умови їх оптимального вибору та застосування. Сучасні технології виховання.

Виховання учнів у процесі навчальних занять. Виховний потенціал уроку: його організація, особливості взаємодії між його учасниками, зміст навчальної праці учнів, психологічна атмосфера на уроці.

Поняття позакласної і позашкільної роботи, їх завдання. Принципи організації позакласної і позашкільної роботи. Зміст позакласної та позашкільної роботи. Гурткова робота у школі. Основні позашкільні установи, завдання та зміст їх роботи. Спільна робота школи з позашкільними навчально-виховними закладами. Роль класного керівника в організації позакласної та позашкільної роботи з учнями.

Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи, їх характеристика. Комплексні форми виховання. Взаємозв'язок різних форм позакласної і позашкільної роботи.

Характеристика окремих форм виховної роботи: година класного керівника, тематичні вечори, вікторини, вечори запитань і відповідей, політичні інформації, фестивалі, конкурси, огляди, конференції, тижні з різних предметів, зустрічі з видатними людьми тощо. Традиції народної педагогіки у позакласній і позашкільній роботі з учнями. Пошуки нових форм позакласної виховної роботи у сучасній школі.

Тема 12. Особистість і колектив. Виховання особистості в системі учнівського самоврядування.

Загальне поняття про дитячий колектив, його ознаки, функції. Основні типи дитячих колективів. Структура колективу. Загальношкільний і первинний колектив, їх структура. Офіційна і неофіційна структура колективу.

Гармонійне поєднання індивідуальних, колективних і масових форм роботи в процесі виховання особистості. А.С.Макаренко та В.О.Сухомлинський

про виховання особистості в колективі. Структура, типи, динаміка розвитку колективу. Динаміка розвитку колективу. Стадії та механізми становлення виховного колективу. Закони життя колективу. Стиль і тон колективу. Закон паралельної педагогічної дії. А. Макаренко про етапи розвитку колективу. Роль традицій, звичаїв у згуртуванні колективу. Міжособистісні стосунки у колективі. Умови успішного виховання колективних взаємин. Роль учителя у формуванні здорового психологічного клімату в учнівському колективі. Методика колективних творчих справ. Педагогіка співробітництва про створення класного колективу.

Тема 13. Основи сімейного виховання. Взаємодія школи і сім'ї.

Характеристика типів сучасної сім'ї: повна сім'я, окрема сім'я, проста сім'я, нуклеарна сім'я, складна сім'я, велика сім'я, егалітарна сім'я, авторитарна сім'я, дітоцентрична сім'я, благополучна сім'я, стабільна сім'я, дезорганізована сім'я, нестабільна сім'я, студентська сім'я, дискантна сім'я. Сім'я та її соціальні функції: репродуктивна функція, матеріальна функція, культурологічна функція, виховна функція. Вимоги до батьків як вихователів. Умови успішного виховання дітей у сім'ї. А. Макаренко про умови сімейного виховання. Типові помилки сімейного виховання. Труднощі й суперечності у сімейному вихованні дітей.

Поняття про зміст і напрями виховання у сім'ї. Розширення пізнавальних інтересів, формування духовної культури дітей. Виховання соціальної зрілості і сумлінного ставлення до праці. Формування здорового способу життя.

Засоби і методи сімейного виховання. Організація життя дитини у сім'ї. Стосунки батьків і дітей як психолого-педагогічна проблема, її типові варіанти. Причини конфліктів між батьками і дітьми. Попередження конфліктів. Умови оптимізації стосунків батьків і дітей.

Законодавство України про шлюб і сім'ю, права та обов'язки батьків щодо виховання дітей.

Тема 14. Виникнення виховання. Виховання в первісному суспільстві.

Зародження виховання. Виділення виховання як виду соціальної діяльності, причини цього явища. Особливості виховання за часів матриархату та патріархату. Зміни у вихованні за часів розмежування. Сімейне виховання.

Тема 15. Виховання і школа в Давній Греції та Давньому Римі.

Причини виникнення відмінностей у виховних системах Спарти та Афін. Система виховання в Спарті. Зміст та методи військово-фізичного, морального, естетичного та розумового виховання у Спарті. Система виховання в Афінах. Етапи шкільного навчання. Методи морального виховання. Педагогічні ідеї давньогрецьких філософів Сократа, Платона, Аристотеля педагогічні погляди Квінтіліана.

Тема 16. Педагогічна система Я. А. Коменського - засновника педагогічної науки та реформатора школи.

Основні етапи педагогічної діяльності Я.А.Коменського. Загальнопедагогічні ідеї Я.А.Коменського. Ідея природовідповідності виховання. Принципи побудови школи. Типи шкіл відповідно до вікової періодизації. "Велика дидактика", „Закони добре організованої школи”.

Дидактичні принципи: свідомість і активність; наочність; послідовність і систематичність.

Розробка теоретичних основ класно-урочної системи. Роль учителя. Кардинальні моральні чесноти та правила їх виховання. Шкільна дисципліна.

Тема 17. Розвиток педагогічної думки у Західній Європі у XVII-XVIII ст.

Джон Локк як класичний представник англійського просвітництва. Емірико-сенсуалістичний характер його теорії. Теорія „чистої дошки”.

Мета виховання - виховання джентльмена. „Думки про виховання”. Засоби фізичного виховання. Дидактичні погляди Джона Локка.

Педагогічні ідеї Джона Беллєрса. Поєднання навчання з промисловою та сільськогосподарською працею.

Педагогічна творчість Ж.-Ж.Руссо. Вікова періодизація Руссо. Шляхи здійснення фізичного виховання відповідно до принципів природності та свободи. Сутність методу природних наслідків. Зміст та методи морального виховання. Виховання жінки.

Тема 18. Виховання, освіта та педагогічна думка у Західній Європі у XIX ст. (Й. Г. Песталоцці, Ф.-А. В. Дістервег, Й. Ф. Гербарт).

Основні етапи життєвого шляху та педагогічної діяльності. Ідеї розвиваючого навчання в педагогічній концепції Й.Г.Песталоцці. Природовідповідний, гармонійний розвиток троякого роду сил людської природи як мета виховання.

Теорія елементарної освіти, розроблена Й.Г.Песталоцці. Розвиток природної любові до матері як першоелемент морального виховання. Володіння словом, числом і формою, як першоелементи розумового виховання. Розвиток рухів у суглобах як першоелемент фізичного виховання.

Роман-трактат „Лінгард і Гертруда”, педагогічні статті Й.Г.Песталоцці про сутність його Методу.

Педагогічна творчість А.Дістервега. Провідні загальнопедагогічні принципи його концепції: природовідповідність, культуровідповідність, самодіяльність.

Мета виховання за Дістервегом: розвиток самодіяльності та служіння істині, добру, красі. Моральне виховання як мета діяльності школи.

Провідні дидактичні принципи: посильності, активності і самостійності, наочності, послідовності. Виховуюче навчання. Ідеї формальної та матеріальної освіти. Методи розвиваючого навчання. Вимоги до вчителя.

Педагогічна теорія Й.Ф.Гербарта як наукова система знань про виховання та освіту. Шляхи реалізації виховуючого навчання.

Ідея багатостороннього інтересу. Структура процесу навчання. Зміст та засоби морального виховання та керування дітьми.

Тема 19. Становлення виховання та освіти в Україні з найдавніших часів до XV ст.

Освіта, писемність у слов'ян у дохристиянські часи. Хрещення Русі та його вплив на зміни у вихованні та навчанні.

Типи шкіл у Київській Русі. Зміст освіти, навчальні книги.

Розвиток церковних шкіл. Форми та методи навчання у монастирських школах. Майстри грамоти. Зміст та методи навчання у школах грамоти. Педагогічні пам'ятки давньоруської літератури.

Соціально-політичні та економічні умови в Україні у XIII ст. Роль церкви та школи у визвольному русі української людності. Основні напрямки відродження українського шкільництва. Нові типи шкіл.

Період військових завоювань українських територій польськими та литовськими феодалами. Діяльність елементарних церковних шкіл, книжної справи, військової підготовки юнаків та ін.

Меценатство та книго писання як фактори розвитку освіти в поневоленій Україні

Тема 20. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження (XVI - XVIII ст.)

Утворення Речі Посполитої та уніатської церкви, зростання агресивності в освітній політиці польської держави.

Типи освітніх закладів: католицькі, протестантські парафіяльні, мандрівних дяків, січові, полкові. Виникнення слов'яно-греко-латинської школи. Острозький триязычний лицей-академія. Виникнення братських шкіл. Започаткування у їх діяльності основ класно-урочної системи.

Педагогічні погляди учителів братських шкіл І.Борецького, Л.Зизанія, П.Беренди, М.Смотрицького, Є.Славинецького.

Особливості утворення Київської братської школи. Об'єднання братської та лаврської шкіл. Просвітня діяльність П.Могили. Києво-Могилянська колегія та її вплив на розвиток науки і освіти на Україні.

Тема 21. Розвиток педагогічної думки в Україні у другій половині XIX на початку XX ст. Видатний вітчизняний педагог К. Д. Ушинський

Громадсько-педагогічний рух в Україні 60-х років XIX ст. Політика царського уряду щодо освіти українців. Школа кінця XIX – початку XX ст.

Освітньо-педагогічна діяльність М.Пирогова. Організаційна педагогічна діяльність М.Корфа. Просвітницько-педагогічна діяльність Х.Алчевської. Теорія фізичного виховання особистості П.Лесгафта. Педагогічні ідеї у творчості українських просвітителів кінця XIX – початку XX століття (Б.Грінченко, М.Грушевський, М.Драгоманов, І.Франко, М.Коцюбинський, Леся Українка, Т.Лубенець). Особливості розвитку народної освіти в другій половині XIX – на початку XX ст. на землях Західної України.

Життєвий шлях та творча спадщина К.Д.Ушинського. Принцип народності як методологічна основа педагогічної концепції Ушинського. Ушинський про шляхи побудови народної школи та зміст її діяльності. „Про народність у громадському вихованні”, „Рідне слово”, „Три елементи школи”. Антропологічні основи побудови педагогічної системи Ушинського.

Людина – як предмет виховання. Досвід педагогічної антропології. Обґрунтування Ушинським необхідності праці в житті людини і суспільства. „Праця в її психічному та виховному значенні”.

Дидактичні погляди К.Д.Ушинського. Формальна та матеріальна освіта. Визначення мети освіти. Дидактичні принципи та методи навчання.

Удосконалення теоретичних основ класно-урочної системи. Вимоги до вчителя та його підготовки.

Тема 22. Школа і педагогічна думка в 20-30-х роках ХХ-го ст. Педагогічна теорія та практика А. С. Макаренка.

Ліквідація неписьменності, запровадження обов'язкової початкової освіти. Становлення системи радянської освіти. Основні принципи побудови нової школи. Особливості діяльності освітньої системи на Україні у 20-ті роки.

Політика українізації (1923 –1933 роки) в освітній сфері. Пошуки нових форм та методів навчання, шляхів організації, змісту освіти. Комплексні програми. Відмова від класно-урочної системи навчання, запровадження бригадно-лабораторної та проектної форм навчання.

Заснування нових типів шкіл, робфаків, шкіл у фабрично-заводського учнівства, фабрично-заводських семирічок, шкіл селянської молоді, шкіл 10-ти річок.

Відмова від запровадження нових форм та методів навчання та початку 30-х років. Постанови „Про початкову та середню школу” (1931 р.), „Про навчальні програми та режим у початковій та середній школі” (1932 р.). Уніфікація структури загальноосвітньої школи в рамках усієї країни (1934 р.). Введення нових стабільних навчальних планів та підручників.

Розробка радянськими педагогами питань мети виховання, його змісту, форм та методів; питань діяльності дитячих та юнацьких організацій в нових соціальних умовах. Розробка теорії та практики колективного виховання.

Досягнення рівня обов'язкової неповної середньої освіти. Відмова від методичних пошуків 20-х років. Заборона педології. „Про педологічні перекручення у системі Наркомосів” (1936 р.).

Основні етапи педагогічної діяльності А.С.Макаренка. провідні фактори формування Макаренка - педагога.

Макаренко про мету виховання. Діалектика цілей та методів виховання.

Принципи виховання. Трудова основа виховання. Шляхи проектування життя особистості і колективу.

Теорія колективу. Провідні ознаки колективу. Етапи розвитку колективу, критерії, за якими вони визначаються. Закони розвитку, принципи, провідні умови розвитку колективу. Проблема співвідношення інтересів колективу і особистості. Самоврядування дитячого колективу. Принципи організації та діяльності дитячого самоврядування („Методика організації виховного процесу”).

Теорія та практика дисциплінування в педагогічній спадщині А.С.Макаренка („Проблеми шкільного радянського виховання”, „З мого досвіду”).

Проблеми сімейного виховання у творчості А.С.Макаренка („Книга для батьків”, „Лекції про виховання дітей”). Статеве виховання.

Сучасні оцінки педагогічної спадщини А.С.Макаренка (Ю.П.Азаров, М.Ю.Красовицький, В.В.Кумарін, Г.Хіллїг, М.Д.Ярмаченко).

Тема 23. Стан розвитку школи, освіти і педагогічної думки в Україні у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Видатний український педагог В.О.Сухомлинський

Особливості стану освіти і педагогіки в Україні в період Великої Вітчизняної війни та в повоєнний період (1940-1955 рр.). Здобутки, пошуки в галузі освіти, комуністичного виховання і педагогіки в 50-80-х роках.

Відродження національної освіти у період становлення незалежної України у кінці ХХ ст. Загальнодержавна Концепція середньої загальноосвітньої школи України (1991). Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ ст.) (1993). Закон України «Про загальну середню освіту» (1999). Створення різних типів навчальних закладів: гімназій, ліцеїв, коледжів. Національна доктрина розвитку освіти України ХХІ століття.

Еволюція освітніх систем у найрозвиненіших країнах на рубежі ХХІ ст. Система освіти в США. Освітня система у Великобританії. Характеристика освітньої системи у Німеччині. Особливості освітньої системи Франції. Система освіти в Японії.

Життя і педагогічна діяльність видатного українського педагога В.О.Сухомлинського.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями:

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107
7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

теорія та методика фізичного виховання

Основна

1. Арєф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі: Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II- IV рівнів акредитації. – 2-е вид. перероб. доповн. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. – 384 с.

2. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М.: Физкультура и спорт, 1985.
3. Вільчковський Е.С. Теорія і практика фізичного виховання дітей дошкільного віку / Е.С.Вільчковський. – Львів: ВНТЛ, 1998. – 336 с.
4. Волков Л.В. Физические способности детей и подростков. – К.: Здоров'я, 1981. – 116 с.
5. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей / М.М.Линець. – Львів: "Штабар", 1997. – С.13-80.
6. Папуша В. Фізичне виховання школярів: форми, зміст, організація / В.Папуша. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 192 с.
7. Папуша В.Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях. – Тернопіль: підручники і посібники, 2011. – 128 с.
8. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання: Навчальний посібник. – Харків : «ОВС», 2007. – 271 с.
9. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Т.Ю.Круцевич. – К.: Олімп. літ-ра, 2003. – Т.1. Т.2 – 392 с.
10. Теория и методика физического воспитания / Под ред. А.Д.Новикова, Л.П.Матвеева. – М., 1988. – Т.1. – 342 с. – Т.2. – 255 с.
11. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Б.М.Шияна. – М.,1988. – 225 с.
12. Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта: уч. пособ. / Ж.К.Холодов, В.С.Кузнецов. – М. : Академия, 2003. – 480 с.
13. Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Практикум по теории и методике физического воспитания и спорта : уч. пособ. / Ж.К.Холодов, В.С.Кузнецов. – М. : Академия, 2003. –144 с.
14. Худолій О.М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання : навч. посібник / О.М. Худолій. — Вид. 2. Харків: ОВС, 2008. — 408 с.
15. Худолій О.М. Теорія і методика наукових досліджень : програма / О.М. Худолій. –Харків: ОВС, 2009. — 26 с.
16. Цьось А.В. Основи знань з курсу «Теорія і методика фізичного виховання» : метод. реком. / А.В.Цьось, Т.В. Гнітецька. – Луцьк, 2005. – 65 с.
17. Шиян Б.М. Методика фізичного виховання школярів : навч. посібник / Б.М.Шиян. – Львів : Світ, 1993. – 184 с.
18. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б.М.Шиян. Частина 1, 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
19. Шиян Б.М. Теорія фізичного виховання / Б.М.Шиян, В.Г.Папуша, Є.Н.Приступа. – Львів, 1996. – 218 с.

Додаткова

20. Максименко А.М. Теория и методика физической культуры: учебник. – М.: Физическая культура, 2005. – 544 с.
21. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры / Л.П.Матвеев. –
22. Матвеев Л.П. Методика физического воспитания с основами теории : учеб. пособие / Л.П.Матвеев, С.Б. Мельников. – М. : Просвещение, 1991. – 191 с.
23. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів: монографія / Н.В.Москаленко. – Дніпропетровськ: В-во "Інновація", 2007. – 252 с.

Перелік літератури
Педагогіка

Основна

1. Автомонов П.П. Дидактика вищої школи : підручник / П.П. Автомонов. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. – 368 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник / А.М.Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – С. 10-286.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Наталія Павлівна Волкова. – [2-ге вид., перероб., доп.]. – К. : Академвидав, 2007. – 616 с.
4. Галус О.М. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / О.М.Галус, Л.М.Шапошнікова – К. : Вища шк., 2006. – 215 с.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти і навчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Видання 2-е, доопрацьоване і доповнене. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. – 218 с.
6. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – Київ : Райдуга, 1994. – 61 с.
7. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
8. Кузьминський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка : підручник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с.
9. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Вид. 4-те., Навч. пос. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 190 с.
10. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка : навч. посіб, - Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. - 176 с.
11. Педагог професійної школи : методичний посібник / Нестерова Л.В., Лузан П.Г., Манько В.М., Герлянд Т.М., Петрова М.Я., Романенко Л.В., Слатвінська О.А., Шевчук Л.І., Шимановський М.М. / Наукова редакція Нестерової Л.В., Герлянд Т.М. – К: ІПТО НАПН України, 2012. – 264 с.
12. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник: Видання 2-ге, доповнене і перероблене /За заг. ред. О.А.Дубасенюк, А.В.Іванченка. – Житомир : Житомирський держ. пед. ун-т, 2002. – 482 с.

Додаткова

13. Педагогічна майстерність : підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; за ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
14. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії : монографія / І.А.Зязюн. – Черкаси : Вид.ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
15. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І.П.Підласий. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. — 616 с.

